

Memo

aan: Geïnteresseerden herijking gemeentefonds sociaal domein

van: AEF

datum: 3 juni 2019

onderwerp: Mogelijke maatstaven – welke variabelen onderzoeken we?

In het uiteindelijke verdeelmodel wordt het budget verdeeld op basis van maatstaven. Dat zijn variabelen die de kosten beschrijven. Zo kunnen gemeenten bijvoorbeeld een bedrag krijgen voor iedere inwoner, voor iedere jongere, of voor ieder huishouden met laag inkomen. We vinden het belangrijk dat we alle mogelijke maatstaven meenemen in het onderzoek.

De afgelopen tijd zijn wij begonnen met een literatuurstudie naar mogelijke maatstaven. Daarnaast hebben wij in interviews en in een brede oproep naar suggesties gevraagd. Een samenvatting van de huidige lijst is opgenomen in dit document. De komende tijd vullen wij deze lijst verder aan. Op dit moment komen er nog aanvullingen binnen. Mocht u suggesties hebben, dan zijn deze zeer welkom.

Als een maatstaf in dit document opgenomen is, wil dat niet zeggen dat hij ook gebruikt zal worden in het uiteindelijke model. De werkwijze is als volgt:

- Eerst verzamelen we zo veel mogelijk ideeën op een groslijst. In dit document staat de huidige versie van de groslijst, maar waarschijnlijk wordt hij nog langer.
- Vervolgens doen we voor de zomer samen met stuurgroep en begeleidingscommissies een eerste selectie, waarbij maatstaven af kunnen vallen. Daarvoor zetten we de maatstaven voor zover mogelijk af tegen een afwegingskader.¹ Op basis daarvan kan besloten worden dat opname van bepaalde maatstaven in het verdeelmodel té onwenselijk is om nader te onderzoeken.
- De overgebleven maatstaven zijn input voor de regressieanalyse. Met deze analyse worden alleen maatstaven geselecteerd die de kosten goed verklaren. De andere maatstaven komen dus niet in het model.
- Na de analyse is het mogelijk dat bepaalde maatstaven nog vervallen of aangepast worden naar aanleiding van hun gedrag in het model. Dit wordt afgestemd met de begeleidingscommissies en de stuurgroep aan de hand van het afwegingskader.

Opbouw van dit document

Om de leesbaarheid van het document te bevorderen, hebben wij de maatstaven ingedeeld naar een aantal inhoudelijke hoofdcategorieën:

- met een demografisch karakter;
- met een sociaaleconomisch karakter;
- samenhangend met gezondheid;
- samenhangend met veiligheid;
- met een fysiek karakter.

¹ We bespreken het afwegingskader binnenkort met de stuurgroep. Als het afgerond is, willen we het delen in de nieuwsbrief.

Andersson Elffers Felix

Voor elke categorie geven we zowel de maatstaven weer die op dit moment in het sociaal domein gebruikt worden, als de nieuw gesuggereerde maatstaven. Zowel de huidige maatstaven als de nieuwe suggesties nemen we mee in het onderzoek. Van deze laatste categorie is nog niet duidelijk in hoeverre de benodigde gegevens beschikbaar zijn.

De bestaande maatstaven zijn in onderstaande lijst kort samengevat, waarbij de nadruk is gelegd op de inhoudelijke strekking van de maatstaf. De precieze, technische, definitie volgt voor zowel de huidige als de nieuw gesuggereerde maatstaven in een volgende stap. Mocht u daar ideeën voor hebben, dan zijn ze uiteraard welkom.

Demografisch

Demografische variabelen geven inzicht in de opbouw van de bevolking. In een aantal gevallen is dit ook een maat voor kwetsbaarheid of is er een zekere mate van overlap met sociaaleconomische status.

Gebruikt in huidige modellen	Nieuw gesuggereerd
<ul style="list-style-type: none">- Inwoners- Inwoners; <18, 18-65, 65+- Ouderen; 65+, 75+, 85+- Jongeren; 0-18, 12-18- Eenpersoonshuishoudens naar leeftijd- Eenouderhuishoudens, totaal of met meer dan twee kinderen- Huishoudens- Huishoudens met laag inkomen naar leeftijd- Leerlingen VO- Uitwonende studenten	<ul style="list-style-type: none">- Inwoners 18+- Jongeren; 0-6, 6-12- Balans tussen leeftijden (30+ tov 30-)- Krimp- Verhuizingen naar de gemeente toe- Recreatiewoningen als vaste verblijfplaats- Scheefwoners- Pleegkinderen- Gemiddelde grootte huishoudens- Gemiddelde leeftijd uit huis gaande jongeren

Andersson Elffers Felix

Sociaaleconomisch

Sociaaleconomische variabelen geven inzicht in de sociaaleconomische structuur van een gemeente.

Gebruikt in huidige modellen	Nieuw gesuggereerd
<ul style="list-style-type: none">- Huishoudens met lage inkomens met en zonder drempel- Uitkeringsontvangers excl. bijstand- Bijstandontvangers- Bijstandshuishoudens met kinderen- Bijstandontvangers eenouderhuishoudens- Wajong- Ontvangers loonkostensubsidie- Gebrek aan werk- Lager opgeleiden- Minderheden- Gemiddeld inkomen- Jongeren met armoederisico- Achterstandsleerlingen- Gestandaardiseerd inkomen per leeftijd- Inzet re-integratieinstrumenten	<ul style="list-style-type: none">- Hoogopgeleiden- Opleidingsniveau 30+- Aantal banen- Verdringing op arbeidsmarkt- Voortijdige schoolverlaters- Echtscheidingen, vchtscheidingen- Schuldsanering natuurlijke personen- Schuldenbewind- Wanbetalers ziektekostenverzekering- Aandeel jongeren t.o.v. werkenden- Sociale cohesie- Sociaaleconomische tweedeling (vermogens en inkomens)- Jongeren in bijstandsgezinnen- Migratieachtergrond- Jongeren met een niet westerse migratie achtergrond- Statushouders- Laaggeletterdheid- Beschut werk- Uithuisplaatsingen- Armoede- Beroepsbevolking- Werkzoekenden- Arbeidsgehandicapten- Banenafpraak, gebruik re-integratievoorzieningen en LKS- Instroom Wajong (vanwege wachtlijst)- Instroom sociale werkvoorzieningen (vanwege wachtlijst)- Basisonderwijsleerlingen- Basisonderwijsleerlingen met gewicht 0,3 of met gewicht 1,2- Vermogensongelijkheid- Zelfstandigen- Adreslozen- AIO ontvangers- AOW ontvangers- CBS indicatoren onderwijsachterstanden- Human Capital Index- Inkomensongelijkheid- Langdurige t.o.b. tijdelijke bijstand- Religieuze achtergrond- Sociaal economische status- Uitkeringsontvangers andere gemeenten

Andersson Elffers Felix

Gezondheid

Gezondheidsmaatstaven geven inzicht in de gezondheid van de bevolking in de gemeente.

Gebruikt in huidige modellen	Nieuw gesuggereerd
<ul style="list-style-type: none">- Langdurig medicijngebruik- Langdurig psychisch medicijngebruik- Huishoudens met gebruik van geestelijke gezondheidszorg- Langdurig somatisch medicijngebruik- Aantal bedden in specifieke zorginstellingen- Ouders met langdurig medicijngebruik	<ul style="list-style-type: none">- Dood door hart- en vaatziekten- Langdurige aandoeningen- Ervaren gezondheid- Verstandelijke beperking- Licht verstandelijke beperking- Dementerenden- Aanwezigheid specialistische aanbieders- Aanwezigheid (V)SO- VSO leerlingen- Kosten huisartsenzorg- Verward gedrag- Inwoners in zorginstellingen- Aantal gebruikers maatwerkvoorzieningen- Aantal mantelzorgers- Aanwezigheid beschermd wonen- Aanwezigheid vrouwenopvang- Begeleid wonen- Gezondheidsachterstanden- Beperkingen in bewegen- Gebruik GGZ- COPD, astma, kanker, diabetes of reumapatiënten- Chronisch gehandicapten- Chronisch zieken- Verpleeghuizen- 0-17 met jeugdhulp- 1^e lijnzorg- 2^e lijnzorg- Instelling sociale rehabilitatie- Inzet respijtzorg- Stapeling van problematiek in huishoudens

Andersson Elffers Felix

Veiligheid

Op dit moment zijn er geen maatstaven rond veiligheid opgenomen in de verdeelmodellen. Er zijn wel verschillende maatstaven gesuggereerd die hiermee te maken hebben.

Gebruikt in huidige modellen	Nieuw gesuggereerd
	<ul style="list-style-type: none">– Ondertoezichtstellingen– Inbewaringstelling– Misdrijven– Jongeren in Halt-traject– Aanwezigheid forensische voorzieningen– Aanwezigheid justitiële inrichting– Cyberpesten– Intergenerationele problematiek– Crisisgevallen bij wijkteams– Ervaren veiligheid

Fysiek

Naast de sociale context kan ook de fysieke context een verklaring vormen voor de kosten. Dit is ook in de huidige verdeelmodellen opgenomen, maar mogelijk zijn er meer kostenverklarende factoren.

Gebruikt in huidige modellen	Nieuw gesuggereerd
<ul style="list-style-type: none">– Stedelijkheid– Kernen– Centrumfunctie lokaal– Centrumfunctie regionaal– Oppervlakte land– Oppervlakte binnenwater– Bedrijfsvestigingen– Oppervlakte buitenwater	<ul style="list-style-type: none">– Bijzondere wooneenheden– Huurwoningen– Sociale huurwoningen– Woningen met huurtoeslag excl. shw– Aardbevingen– Woningnood– Vastgoed– Provinciale wegen– Oppervlakte bebouwde kern– Toeristen– Concentratie van problematiek– Dagopvang– Eetpunten– Entreeopleiding mbo– Hogescholen– Universiteiten– Sportverenigingen– Vervoersvoorzieningen